

Regionstyrelsen

Yttrande över slutbetänkandet Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över slutbetänkandet Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8).

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över slutbetänkandet Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8).

Regionrådsberedningens motivering

Den svenska välfärden byggs av hela samhället, men en stor del av den offentliga välfärden finansieras av Sveriges kommuner och regioner. Sverige har också sedan mycket lång tid en stark lokal självstyrelse, stadfäst i grundlagen om kommunal självstyrelse. Principerna om lokal självstyrelse, att demokratiska beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt och där de baseras på behoven och prioriteringarna i den egna kommunen har tjänat oss väl. Det är en grundläggande princip att värna också framåt. Kommuner måste bära konsekvenserna av sina egna vägval. Vi anser inte att staten bör ta över skulder från kommuner som frivilligt genomför kommunsammanläggningar. Det är ett förslag som skapar felaktiga incitament och riskerar att leda till ett ojämnt utfall. De kommuner som dragit på sig stora skulder skulle generellt gynnas på bekostnad av sparsamma kommuner som ”rättat munnen efter matsäcken”.

I utredningen Starkare kommuner är det kommunerna som står i fokus, medan regionernas verksamhet däremot inte berörs på djupet. Generellt kan sägas att det är av vikt att säkerställa tydliga gränsdragningar mellan staten, regionerna och kommunerna så skattebetalarnas pengar används så effektivt som möjligt. Det gäller att undvika dubbelarbete och uppnå hög kvalitet såväl i offentligt finansierad service som i arbete med tillväxt och

SKRIVELSE
2020-09-09

RS 2020-0262

regional utveckling. Fokus i Region Stockholms yttrande över utredningen ligger på de förslag och formuleringar som bedöms påverka och bidra till regionens tillväxt eller har direkt koppling till Region Stockholms uppdrag.

Hela den offentliga välfärden står inför stora utmaningar och det är därför välkommet att kommunernas förutsättningar utretts. Kommunernas förmåga att klara välfärdsuppdraget har betydelse för såväl lokal, regional som nationell utveckling. Kommunernas överlevnad och utveckling i hela landet är viktig. De invändningar Region Stockholm har handlar främst om att ansvar och befogenheter genom förslagen riskerar att bli ännu otydligare än idag. Det är också beklagligt att utredningen inte i tillräcklig omfattning belyst relationen mellan region och kommuner med de möjligheter som finns i att utveckla och fördjupa samverkan och utveckla respektive aktörs uppdrag liksom tydliggöra gränsdragningar som ger verksamhetsförbättringar och högre effektivitet till medborgarna

Nära kopplad till de utmaningar den offentligfinansierade välfärden och kommunerna står inför är naturligtvis frågan om finansiering och långsiktigt hållbara ekonomiska spelregler. Därför är det positivt att utredningen öppnar för en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämnningssystemet. Utjämnning av opåverkbara skillnader mellan landets kommuner, och regioner, bör finansieras av staten. Översynen kan inte ta sin utgångspunkt i skillnader i skattesats. Den måste ha sin utgångspunkt i vad som är det obligatoriska uppdraget, samt ta hänsyn till de strukturella skillnader som finns mellan kommuner och regioner och deras möjlighet att utföra det obligatoriska uppdraget. Det måste vidare säkerställas att utjämnningssystemet inte hindrar tillväxt och missgynnar regional utveckling som ger jobb, utveckling och förbättrar skatteunderlaget för såväl staten som region och kommuner.

Region Stockholm avstyrker däremot förslagen i utredningen om att inrätta en kommundelagation samt att förstärka kommunernas planeringsprocesser genom flernivåsamverkan.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande

Sammanfattning av slutbetänkandet Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget

Tillväxt- och regionplanenämndens yttrande

Irene Svenonius